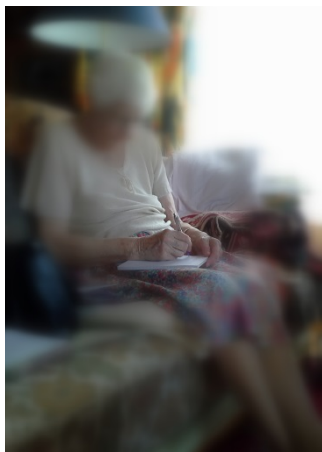

Er det greit om jeg tar meg en røyk?

En liten epistel om grensen mellom liv og helvete.

«Grethe» heter hun og har bikket 82. Stå-på-mot i massevis og til vanlig et humør så det holder, selv om helsa ikke er hva den en gang var. Slitasje og omfattende operasjoner har tappet henne for krefter og styrke. Ting går ikke like fort og lett lenger, og smertene i beina er tidvis ganske uutholdelige. Men hodet fungerer fremdeles klart og tydelig. Og hun vil bo hjemme. «Lengst mulig», som politikerne liker å si. Også de der hun bor.

«Grethe» ble behandlet på Radiumhospitalet midt på 70-tallet. Etter det har hun gjennomgått et stort antall nye og tunge reparasjoner i hals, mage, bein, hofter og hjerte. Siste gang på Rikshospitalet i 2012. Som 82-åring fikk hun tilbud om en ny hjerteklaff. Dama var og tøff og sa «ja» tross to stomier på magen og nevropati i beina!

Inngrepet var vellykket og ga henne nok en gang tro på at livet ville unne henne mange gode dager. Men etter hvert ble det igjen tungt og umulig å bevege seg opp trappa for å legge seg. Hofteprotesen gjorde for vondt. Ja mangt og mye ble tungt, og de få minuttene med hjelp fra helsetjenesten til å fyre opp i ovnen om morgenen på iskalde vinterdager, ja det ble rett og slett litt for sparsom støtte, følte hun.

Men «Grethe» turte ikke klage. Hun var redd for at noen ville bli sint på henne! I stedet oiet hun seg vaklende fremover mens hun støttet seg til sofakanter, piano, bord og stoler. Stoppet opp etter et en meter eller to og stønnet et par «herregud» før hun halte seg videre. I døra til kjøkkenet hørte jeg bare «herregud-hva-skal-jeg-gjøre-ole-det-e-så-ondt?» før hun forsvant inn på et upraktisk kjøkken fra 1960-tallet, tømte mageposene i ei bøtte før hun ropte: «Er det greit om jeg tar meg en røyk?» «Da kan jeg luften ut før hjemmehjelpen kommer i morgen tidlig». «De liker nemlig ikke røyklukt!» slo hun fast

Jeg hjalp henne med å klage til fylkesmannen og deretter til pasientombudet. Vi hørte ikke ett ord fra dem!

Midt på natta våknet «Grethe» i en blodpøl midt på gulvet. Hun ble sendt rett til A-hus. Det sto om livet. Men hun ble raskt sendt hjem igjen til sitt litt gammeldagse husbankhus fra 60-tallet for å vente på MR eller CT eller noe sånt. Nå hadde hun fått status som «svingdørspasient» i det fortreffelige samhandlingssystemet. Så satt hun igjen og ventet mens troen på en lysere fremtid svant og angsten for det ukjente økte. Ensomheten gnog i sjela og hun snakket oftere enn før om hvem som skulle arve hva etter henne. For henne ble de dyrebare dagene i livet, da hver time skulle telle som en gave, utrivelig lange sekunder der livslysten minket på grunn av manglende hjelp.

I lokalavisen hevdet kommunens ledere i omsorgsutvalget at **«Vi har gode planer for de nærmeste årene, det handler om verdighet. Selv om meningskløften mellom politikerne og de hjelpetrequende beviselig er aldri så stor, ja så handler det fortsatt om gode planer og verdighet i fremtiden. Verdighet som det til og med er gitt garantier for.**

Jeg kjenner mange politikere. Og alle som én er de ansvarsfulle og dedikerte med reelle ønsker om å bidra til et verdig liv for alle generelt og for de eldre spesielt. De har et engasjement som fortjener all respekt! I alle fall i valgkamptider. Men i styringsperioden dukker det jo så lett opp uforutsette ting som asfaltering av en veistubb, rørledninger som må byttes ut, beplantning utenfor rådhuset, bygging av nytt kulturhuspalass osv. osv. Og det må bare komme først. De friske og de unge trenger jo det!

Så når vi nå går inn i en ny valgkamp der de samme politikerne vil love det gode liv for også de eldre og hjelpetrengende (slik som de gjorde for allerede for 32 år siden), bør vi vurdere nøye hvem vi skal gi vår stemme til. Skal den gå til dem med luftige løfter om fremtidig bedring for de svake og de eldre? Eller skal den gå til de som innser krisen **nå** og gjør noe med det **straks** og har mot til å sette noen statusprosjekt på vent?

Som for eksempel Pensjonistpartiet.

Partiet som gjør noe for de som har minst og trenger det mest.

«Grethe» hette hun. Hun ble aldri 83.

De ringte fra A-hus ba meg komme. De hadde funnet en gul lapp med mitt navn på.

Et par timer satt jeg der og holdt hand og snakket om hennes Lofoten.

Men hun svarte ikke. Kanskje hørte hun meg? Jeg vet ikke.

Noen dager etter var hun helt borte. Og kirka var nesten full av dårlig samvittighet og salmesang.

Ole Kristian Fiksdal
Akershus Pensjonistparti

dato

